

≡ HET REVEIL ≡

MR. WILLEM BILDERDIJK. — VADER VAN HET REVEIL. — Zóó noemt hem wijlen Dr. Van der Valk. Die daar in één adem nog aan toevoegt: „en grondlegger der Antirevolutionaire Partij door zijn privaattlessen in de Vaderlandsche Geschiedenis.”

Bilderdijk was een werker. Het is wel goed, dat het eens afzonderlijk vermeld wordt. Reveilmenschen waren, en zijn nóg, géén dróómers! Hij, de grootmeester onzer dichters, kon niet als een Da Costa wachten, tot het hart hem drong. En dat heeft natuurlijk zijn invloed gehad op zijn kunstvoortbrengselen, want bij sommige wordt dan de hoogere, de dichterlijke inspiratie, niet zoo gevoeld. Nooit lag zijn akker braak. Onvermoeid heeft hij gestreden voor zijn overtuiging — aanvankelijk was hij Stoïcyn, later Christen! — voor zijn godsdienst; en ook — omdat het moest! — voor zijn brood, maar 't was bij alles toch allereerst en in laatste instantie voor den hoogen God! „Pro Rege!” gold ook van Bilderdijk. Want hij was een man uit één stuk. Zéker, met zwakheden, met fouten zelfs, maar tóch een man van beginsel! Die de kwestie, waar het om ging, scherp stelde. Vóór of tégen Christus. Dien men den zanger en ook den vinder der „antithese” heeft genoemd. En van wien een Roomsche professor eens in een lofspraak gezegd heeft, dat hij „het hemelwee” had.

Mr. Willem Bilderdijk, de Professor zonder leerstoel, hoewel hij er meer dan een en met glorie had kunnen bezetten, heeft geestdrift weten te wekken bij zijn leerlingen voor het Christendom.

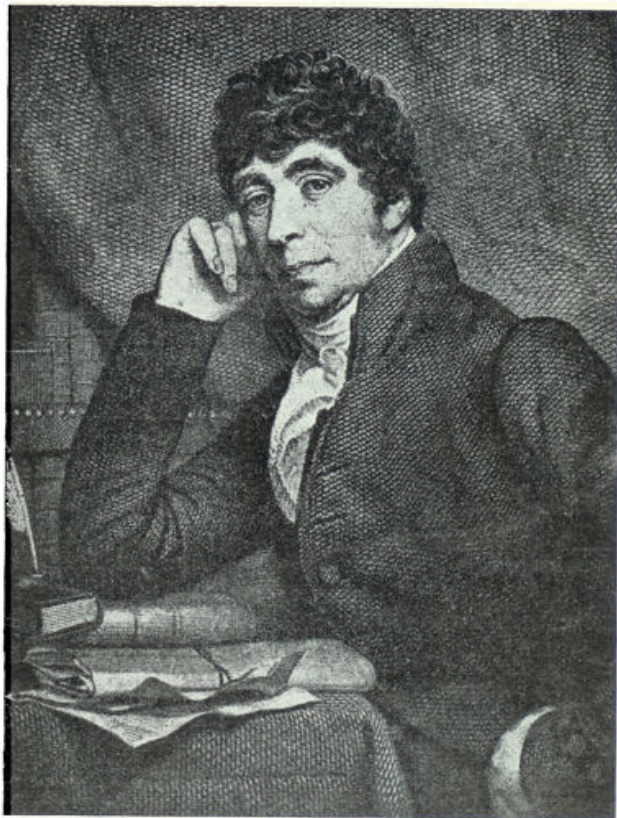
Da Costa b.v. heeft zijn meester bewonderd. En omgekeerd heeft deze eminente leerling weer een grooten invloed op zijn meester gehad, en hij heeft hem in zijn Christelijke levensovertuiging versterkt. Da Costa was profet en rijk begaafd door God, een man met een diep inzicht in de Heilige Schrift, getuigen zijn vele bundels Bijbellezingen! — Welnu, deze geestdriftige leerling werd gezegend en werd ten zegen. Ook voor zijn meester. En meer dan aardig is, wat Bilderdijk heeft geschreven, naar aanleiding van Da Costa's gedicht: „God met ons.”

„Gij *) stijgt op Englenwiek, daar ik langs de aarde zwoeg.
U dank ik, God met ons! mijn zaadkorn werd gezegend;
Ze ontbond, een Ceder rees, en 't Hemelsch Geestenheir
Zweeft door zijn bladerkruin, van Uw genā beregend.
Ik zag het, 'k loof Uw naam, en buig mij juichend neer.

Een meester dus, die zich verheugt, als de leerling hem voorbij streeft; een meester, die openlijk zijn leerling weet te huldigen, als deze het verdiend heeft, zonder een zweem van jaloerschheid: dat spreekt van zielenadel!

Willem de Clercq is een van Bilderdijks grootste bewonderaars geweest. En deze geestverwant, zoon ook van het Reveil, die een open oog had voor zijns meesters gebreken ook, heeft eens deze opmerking gemaakt: „De uitstorting van 't hart,” in 1808 gedicht — Bilderdijk was toen 52 jaar oud — bewijst, hoe Bilderdijk met al zijn gaven de rechte uitstorting van het gebroken hart toen nog niet kende, en door al deze bundels heen heerschte nog de strijd tusschen den Stoïcyn, die het lijden trotseert, en den Christen, die dit uit Gods hand ontvangt. Eerbied voor Jezus, ijver voor de waarheid, dit vinden wij hier overal; doch het woord van genade wordt nog zelden uitgesproken, en dat toch is de eenige sleutel van de wereld, in en

*) Dit is Da Costa.

buiten ons.” Dien sleutel heeft Bilderdijk gevonden, getuige het vers:

Immer droever, Thans op d'oever Van het graf, Onder 't breken Van den weeken Wandelstaf,	Strek ik de armen Onder 't kermen Te Uwaart heen! Zij me in 't donker Slechts één flonker Van Uw heilzon afgebeên!
---	---

Bilderdijk gevoelde zich een zondaar, die door genade kon zalig worden. Hij was een wedergeborene, en in betrekking tot dit laatste heeft Da Costa het merkwaardige woord geschreven: „Het leven eener geestelijke wedergeboorte was nu bij Bilderdijk of aangevangen, of doorgebroken, een leven dat (met al zijn krankheden, met al zijn struikelingen, met al zijn zwakheden, door niemand oprechter veroordeeld en bestreden dan door den oprecht geloovige zelf) toch naar zijn hoogere kracht, zoowel de wereld in het eind, als dood en graf en zonde overwint.”

Op een andere dan déze wereld had Bilderdijk het oog gericht en van die andere wereld, waarin Jezus Christus den schuldigen zondaar alleen toegang verschaffen kon, en waarvoor Hij Zijn kostbaar bloed storten moest, zingt de dichter:

Deze eeuw zal nooit de mijne zijn;
Ach, rees in 't eind de mijne!
Die eeuw, waarop mijn uitzicht staart,
Die in mijn hart zich op'nbaart!
Geef, Heiland, 't zij mijn oog haar ziet,
Of 't rijzend kroost heur heil geniet,
Geef, dat zij haast verschijne!

Vader van het Reveil, ja zoo mag Bilderdijk heeten.
En deze vader had kloeke zonen!

J. T.

383